

LÁTHATATLAN KÖZÖNSÉG

(*Jelige: Parasztangyal*)

Nagyapámmal sok baj volt. Amióta nagymama reggeli közben lefordult a székről s meghalt, nagyapa hetekig ki se mozdult a szobájából.

Hajnalban ébredt, ahogy ifikora óta mindig. Egy vásári fatálcán bevitte magának a konyhából a reggelit. Harminc éve ugyanezen a tálcán reggelizett, ugyanazzal a sárgult elefántcsontnyelű zsebkéssel. A kése, amivel a tokaszalonát vereshagymával szeletelte, a százéves fák évgyűrűihez hasonlóan ezernyi vágás nyomát hagyta a tálcán, mely szinte hasonlított finom ráncokkal borított széles, barna parasztcarához. Amikor étkezett, mindig azon a festett falán ült, amelyet, ahogy mesélte, még a szépapánktól örökölt. (Állítólag szép mama tartotta benne a kelengyéjét, a mára már szúrágta tulipánok alatt, két halványra kopott parasztangyal felügyelete mellett). Lassan és soká evett nagyapa. Alaposan, már-már dühösen rágott meg minden falatot, közben a rádió híreit hallgatta. A villanyt se gyújtotta fel. Mélyen ülő, élénk szemei világítottak a félhomályban. Aztán egész délelőtt, kezét a feje alá kulcsolva, a mennyezet repedését bámulta, ahol egy ideges pók lakott, folyvást ide-oda rohangálva a hálójában. Ebédre a sarki kínai büfében bekanalazott valami olcsó csípős savanyúlevest, egy másikat meg becsomagoltatott vacsorára. Elalvás előtt a nyári napokon sokáig hallgatta a nyugovásra készülődő madarak halk csivitelését, amely az erdőből jött. Ilyenkor hiába kérdeztünk tőle bármit. Semmire nem válaszolt, csak ujját ajkára téve jelezte: ne zavarjuk a szerenád élvezetében. Ezt még rendjén valónak találtuk. Csak akkor kezdtünk aggódni, amikor egy éjjel a befőttes üveggel foglyul ejtett halálfejes lepkével – pápaszemét homlokára tolva -- beszélgetni kezdett.

Sáríka, a bátyám párja, aki már a hetedik hónapban volt, nagyon megijedt: halálfejes lepkét fogni eleve rossz jel – mondta – hát még beszélgetni vele! (Szerinte az efféle éji látogatókban hajdanvolt boszorkányok lelke lakik s könnyen balsorsot hozhatnak az újszülöttre).

Nagyapa megígérte tehát, hogy nem fog többé beszélgetni a halálfejes lepkékkel s e szavát be is tartotta. De láthatólag megsértődött. Magára zárta poros családi ereklyékkel telezsúfolt szobája ajtaját és nem beszélt többé senkivel a házban. Viszont hangok kezdtek kiszűrődni a szobából. Odalopódtam, lábujjhegyen, mint egy árnyék. Affél régi, fűzfa sípnak is nevezett tilinkót tartott a kezében. Hunyt szemmel, állva fújta, mintha valami ünnepi előadáson venne részt. Nehezen ismertem fel, hogy a Varázsfuvola nyitányának dallamát tilinkózza. Amikor befejezte, mintha közönség lenne, meghajolt a falnak. Aztán, ahogy világjáró művészek gyakran teszik, egy fehér kendővel megtörülte a homlokát, finom, ernyedt mozdulattal. Akkor jutott eszembe, hogy nagyapa valaha régen a tűzoltó zenekarnál dolgozott. (Persze, csak póttagként, ha valamelyik fűvós kolléga távol maradt, beugrott helyettesítőnek. De már ez is régen volt, én épp érettségiztem, amikor abbahagyta).

Igazából ekkor kezdődött a baj. Nagyapát a falban lakozó néma közönség, amely csak órá figyelte, egyre inkább elbűvölte. Nem volt elég neki már a szoba. Éjszakánként a Varázsfuvolát tilinkózva járkált a ház folyosóin, hébe-korba megállva s a falnak meghajolva. Senkise tudott nyugodtan aludni tőle. Sáríka állandó fejfájásra panaszkodott és éles, siránkozó hangon nagyapa eltávolítását követelte. Bátyám – akkoriban már fontos ember, minisztériumi főosztályvezető – nyomban intézkedett is: nagyapát soron kívül felvették a Boldog Alkony idősek otthonába. Kapott egy összkomfortos, de cellaméretű szobácskát. (Reggel hétkor létszámenlőrzés és vérnyomásmérés, reggelire édesített cikóriakáv meg egy szelet parizer vajjas kenyéren, délelőtt szabadfoglalkozás az Alkony kertjében, gondozónővéri felügyelettel.)

Éppen lomtalanítás volt a kerületünkben. Sárka – ürge piszeorával körbeszimatolva az elárvult szobát -- két nagy műanyagzsákba gyömöszölte a szegénység savanyú szagát árasztó lim-lomokat. A rozoga ágy deszkáit s a törött oroslánlábás, szüette szekrényt két guberáló cipelte ki a ház elé. Csak az angyalos lának kegyelmezett meg Sárka, lekezelő grimasszal törölve róla a port.

Délutánra, amikor a munkából hazajöttem, a guberálók már kiöntötték a zsákok tartalmát a járdára. Rögtön megláttam a tilinkót. Ott feküdt a pocsolyában, néhány sárgult könyv, egy bakelit hanglemez („A Szív küldi szívnek szívesen legszebb dalai”), egy rozsdás vécelehúzó és az „Embermentő tűzoltó” feliratú oklevél társaságában, a szeméttároló mellett. Épp lehajoltam volna a hangszerért, amikor észre vettem, hogy a csőre letörött, mintha falhoz vágták vagy rátapostak volna.

Reggelre példás gyorsasággal eltűntek a múlt eme fölös üledékei és megjelentek a festők, akik egyetlen délelőttön vidám rózsaszínűre mázolták a szobát. - Ez lesz Rózsika kéglije – mondta Sárka, tudtul adva, hogy az ultrahangon már tisztán kivehető a kis jövevény neme! Tortát ettünk és roséval koccintottunk Rózsika egészségére, aki még meg sem született, de már kéglije van. De én, mialatt a bátyámék a fal feldobós színében gyönyörködtek, zsebre vágtam egy szeletet a marcipántortából és elvittem nagyapának.

Amikor beléptem a Boldog Alkony vasrácsos ajtaján, éppen megint zúr volt az öreggel. Az ágyában feküdt a tenyérnyi szobában. A szeme nyitva, a szája sarkában habzott a nyála.

- Egyél tortát, nagyapa! – mondtam nagyon vidáman, mert ijedtemben más nem jutott eszembe. De az intézetvezető hölgy szigorúan rám szolt: -- Ne tessék etetni, nem látja, hogy kómában van? Most várjuk az orvost.

Az orvos – hórihorgas, unott varjúra emlékeztető ember – perc alatt megállapította, hogy nagyapa életét, habár valami nagy sokk érte, nem igazán fenyegeti veszély. Éber kómában van. Valószínűleg nem tér vissza se az emlékezete, se a beszédképessége, de a külvilágot érzékeli. A szíve: akár egy vasgyúróé. Elméletileg – mondta száraz mosollyal a doktor -- akár száz évig is élélhet így.

Másnap újra meglátogattam. – Senkit nem ismer meg – mondta az intézetvezető hölgy – de jót tesz neki, ha beszélnek hozzá.

Nagyapa az ágyon feküdt, mozdulatlanul. Nem reagált a szavaimra, csak a szemét emelte rám. Meséltem neki a kis Rózsikáról (aki már megvan, habár még nincs), meg hogy milyen szép színűre festették a szobáját. Meg arról is, hogy csak most vettem észre, milyen gyönyörű az a széppapától örökölt láda, a vastaglábú, megfakult parasztangyalokkal.

A következő vasárnapon már egy kerek széken ült. Kitoltam az otthon kertjébe s ahogy egymásra néztünk, nagyapa pislogott egyet. Alig észrevehető. Épp csak lehunyta a szemét egy pillanatra. De én megértettem, hogy azt kérdezi: megszületett-e a Rózsika?

Elmondtam neki, hogy nincs már sok idő hátra s a szobába a bátyám – aki persze, mint fontos ember, aligha ér rá őt látogatni – külföldről rendelt sosemlátott cifra bababútort.

Mikor befejeztem, nagyapa kettőt pislogott s én megértettem, hogy örül neki.

A következő vasárnap délután is a Boldog Alkonyban töltöttem.

Nagyapa élénk pislogással üdvözölt. Az almát meg süteményt, amit hoztam neki, már nem ejtette ki a kezéből, s láttam, hogy büszke erre. Elmeséltem, hogy Rózsika holnap érkezik. Utána kitoltam őt a májusvégi kertbe, hogy együtt bámuljunk a szélfúta lombokon csorgó fény zenéjét.

Másnap mégse érkezett meg a kis jövevény. Bementem a szobába. Alig hittem a szememnek: alkonyfényben izzottak nagyapaládáján a kikopott tulipánok és fehérén lebegtették szárnyukat a halvány angyalok..

Egy óra múlva felcsörrent a mobilom. Az otthonvezető hívott: példátlan, ami történt. Nagyapa felkelt a kerekesszékből és kísért az autópályára. Egy kivilágítatlan szakaszon ütötte el egy örült sebességgel vágató kamion. Ötven méteren át takarította el a sokat próbált testet.

Lehetetlen volt aludnom aznap éjjel.

Csak úgy bírtam ki hajnalig, hogy a ház sötét folyosóján kóborolva, kezemben a roncs furulyával, meg-meg hajoltam a láthatatlan, néma közönség előtt.